

ALUMNIMAGAZINE VAN TILBURG UNIVERSITY

GEERT-JAN KNOOPS 'OOK MET DE BESTE RECHTERS HOUD JE DWALINGEN'

SCHEIDEN: ONLINE OF
MET EEN FEESTJE?

ALUMNUS LEIDT SURINAAMSE
BELASTINGDIENST

A man in a dark blue suit and tie is smiling and holding a black academic gown over his shoulder. He is standing in a room with a window covered by white and red curtains. To his right is a dark wood bookshelf filled with books, some of which are labeled 'ADVOCATEN'. A black jacket is hanging on a hanger on the bookshelf. To his left is a glass display case containing various items. The floor is covered with a patterned rug.

ALUMNUS

'EEN
RECHTSZAAL
MAG GEEN
ARENA ZIJN'

GEERT-JAN KNOOPS

Strafpleiter Geert-Jan Knoops is bekend van geruchtmakende rechtszaken, zoals de Puttense moordzaak, Erik O. en onlangs Ina Post. Juridisch geschoold in Tilburg en wijs gemaakt in de praktijk door Moszkowicz senior, vecht hij voor het in zijn ogen allerhoogste: recht doen. "Ik zet me graag in voor de zwakkere in het rechtssysteem en dat is in het strafrecht de verdachte."

TEKST: CORONA DE WERT BEELD: MICHEL CAMPFENS

Collega-advocaten verkozen Geert-Jan Knoops in september tot beste advocaat van het land. In het juryrapport van de LegalLane Award 2010 roemen ze zijn gedegen vakkenis, zijn beschaafde optreden en welbespraaktheid. Met die eigenschappen wint Knoops spraakmakende zaken. Keer op keer legt hij daarbij de kwetsbaarheid van het rechtssysteem bloot en leidt de veroordeelden naar een vrijspraak.

De zaak Ina Post ligt nog vers in het geheugen. Post werd in oktober 2010 vrijgesproken van de moord op een 89-jarige vrouw, een delict waarvoor zij in 1987 ten onrechte werd veroordeeld. Vierentwintig jaar vocht zij voor gerechtigheid en eerherstel. Knoops stond haar bij in de herziening van haar zaak. Terugkijkend op de rol van het Openbaar Ministerie (OM), vindt Knoops het positief dat het OM direct na de vrijspraak aankondigde niet in cassatie te gaan. En ook dat het OM met Post het gesprek heeft geopend over excuses en schadevergoeding. Minder te spreken is hij over het aanmerken van de zaak als een systeemfout. “In mijn ogen is hier wel degelijk sprake van een gerechtelijke dwaling. Het OM zou aan geloofwaardigheid winnen als ze ervoor uitkomt dat er fouten zijn gemaakt.”

Zijn successen in ogenschijnlijk hopeloze zaken roepen de vraag op in hoeverre het gerechtelijk oordeel te vertrouwen is. Knoops wuift dat weg. “Gerechtelijke dwalingen zijn van alle tijden, alleen zijn ze de laatste jaren meer zichtbaar geworden. Hoe goed een rechtssysteem ook kan zijn, degenen die het uitvoeren kunnen fouten maken. Eenvoudigweg omdat mensen feilbaar zijn. Er is geen verband tussen justitiële dwalingen en de kwaliteit van de rechters. Ook met de hoogste kwaliteit rechters zullen er fouten worden gemaakt. Je kunt alleen maar proberen om de risico's op fouten te verminderen. En je moet goede mechanismen hebben om deze onvermijdelijke fouten te herstellen.”

→ CIVIEL RECHT

De Amsterdamse strafpleiter startte zijn juridische loopbaan in Tilburg. Daar studeerde hij van 1982 tot 1987 civiel recht, na zijn diensttijd bij het Korps Mariniers. Tilburg was een praktische keuze: “Ik woonde in Eindhoven en Tilburg was het dichtst in de buurt. Omdat ik al 22 was, wilde ik de studie zo snel mogelijk doorlopen. Civiel recht boeide mij en de Tilburgse universiteit stond bekend om het hoge niveau.”

Vooraf de hoorcolleges van de professoren Schoordijk en Deelen zijn hem bijgebleven. Hij herinnert zich de vraag van Schoordijk tijdens een van de eerste hoorcolleges civiel recht aan een volle zaal eerstejaars: ‘Wie van u is van plan strafrechtelijk te gaan afstuderen?’. Toen meerdere studenten nietsvermoedend een hand omhoog staken, antwoordde Schoordijk: ‘Dan is voor u, vrees ik, geen redding meer mogelijk’. “Het gaf aan hoe Tilburg in die tijd over strafrecht dacht”, meent Knoops. “Studenten werden er grootgebracht in het civiele recht; dat telde pas. Strafrecht stond in die tijd nog in de kinderschoenen en moderne vakken als ‘het recht van internationale straftribunalen’ bestonden nog niet.” Hoewel Knoops niet in Tilburg woonde, nam hij actief deel aan de Tilburgse studentensport. “Sport was en is een van mijn hobby's. Ik maak er bewust veel tijd voor vrij.” Met enkele docenten en oud-studiegenoten uit Tilburg heeft Knoops nog steeds contact. Een van hen is nu officier van justitie in het oosten van het land. De twee spreken elkaar geregeld.

→ MOSZKOWICZ SENIOR

Na Tilburg studeerde Knoops strafrecht aan het Willem Pompe Instituut van de Rijksuniversiteit Utrecht. Als strafrechtadvocaat werkte hij aanvankelijk bij het bureau van Max Moszkowicz senior, naar eigen zeggen een belangrijke leermeester. “Hij leerde me respect te hebben voor de mens achter de verdachte. En voor de tegenstander in de rechtszaal, waarbij ik het woord tegenstander nadrukkelijk tussen aanhalingstekens plaats. Een rechtszaal kan en mag geen arena zijn waarin ego’s elkaar bevechten enkel om er persoonlijk beter van te worden. Het op de man spelen, is niet iets wat ik voorsta.”

In 1999 volgde hij de opleiding internationaal strafrecht aan de Universiteit Leiden, vooral omdat het vakgebied nog zo nieuw is. “Dat intrigeert me, zo’n rechtsgebied waar nog veel jurisprudentie wordt gecreëerd en veel aspecten onontgonnen zijn. Het leverde me ook meteen mijn eerste zaak bij het Rwanda Tribunaal op.”

Zoals Moszkowicz als zijn leermeester optrad, fungeert Knoops nu zelf als mentor, zowel in zijn rol als parttime hoogleraar Internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht als binnen het eigen kantoor Knoops & Partners Advocaten dat hij samen met zijn partner Carry Knoops-Hamburger leidt. “Ik vind het belangrijk niet alleen de *skills and drills* van het vak bij te brengen. Ik wil pupillen ook aan de hand nemen bij de moreel-ethische dilemma’s waarvoor een strafpleiter komt te staan. Het is van groot belang hun een spiegel voor te houden en te confronteren met het eigen geweten. Tenslotte ben je als strafpleiter verantwoordelijk voor je eigen handelen in de rechtszaal en kun je je niet altijd achter de verdachte verschuilen.” Een boodschap die Knoops daarnaast wil meegeven, is dat je als strafpleiter alleen kunt opereren als je doorzettingsvermogen hebt en niet meteen opgeeft als het tegenzit. “Je moet vechten en een lange adem hebben om voor een cliënt recht te verkrijgen.”

→ FONDS

Knoops roept het nieuwe kabinet op om - naast de wetgeving die in de maak is om de mogelijkheden voor herziening te verruimen - een fonds in het leven te roepen dat potentieel onterecht veroordeelden in staat stelt nieuw onderzoek te doen. “Nu is het zo dat voor een herziening de veroordeelde zelf aannemelijk moet maken dat er sprake is van een gerechtelijke dwaling. Daarvoor heb je forensisch-technisch onderzoek nodig en dat kost geld.”

Dat het gaat om incidenten, zoals voormalig minis-

‘Er is geen verband tussen justitiële dwalingen en de kwaliteit van de rechters. Ook met de hoogste kwaliteit rechters worden er fouten gemaakt.’

ter Donner van Justitie beweerde na de herziening van de Schiedammer parkmoord, wijst Knoops van de hand. “Op ons kantoor ontvangen wij geregeld brieven van mensen die beweren dat zij onschuldig zijn veroordeeld. Op grond van onderzoek en ervaring hebben wij een aantal zaken geselecteerd dat naar onze mening in aanmerking komt voor herziening. Het initiatief van mevrouw Post voor het opzetten van het Ina Post-fonds is een eerste stap, maar de overheid zelf zou zich deze belangen meer moeten aantrekken.”

→ WILDERS

Een ander actueel thema: de zaak Wilders. Wat vindt Knoops van de manier waarop het proces wordt gevoerd? “Aan de ene kant is te begrijpen dat men de juridische grenzen van het recht op vrijheid van meningsuiting wil verkennen. Maar een zaak tegen een politicus, puur op grond van het motief dat dit een *test case* zou moeten zijn? Dat vind ik geen juiste grondslag om een strafvervolgning te starten. Dan doe je tekort aan de belangen van een verdachte die hiervan niet de dupe mag worden. En je kunt je, los van de juridische uitkomst in deze zaak, afvragen: wat zou een vrijspraak of veroordeling van de heer Wilders toevoegen? Nog steeds zal een oordeel in andere zaken afhangen van de precieze context van bepaalde uitspraken en heb je dus weinig aan een dergelijk strafvonnis.” De gebeurtenissen in de zaak van Wilders en met name de geslaagde wraking waardoor het proces opnieuw moet plaatsvinden, bevestigen alleen maar het beeld dat het hier gaat om een strafzaak die uiteindelijk alleen maar verliezers kent.”

→ THRILLER

Met de drukbezette agenda van Knoops lijkt het bijna onmogelijk dat hij tijd heeft voor hobby’s. En toch is daar *Advocaat van de president*, de tweede juridische thriller van zijn hand. “In het schrijven van dit soort boeken komen mijn capaciteiten als advocaat, reserveofficier bij het Korps Mariniers en parttime hoogleraar Internationaal strafrecht bij elkaar. De inhoudelijke boodschap draait om hoe het internationaal recht speelbal is van politieke machinaties. Maar vooral dat het wordt misbruikt door politici met als slachtoffer meestal de verdachte. Wil je een boodschap overbrengen aan een groot publiek en daarmee het moreel-ethische debat openen, dan is het functioneel om dat te doen met een boek dat voor iedereen toegankelijk is.” ☒